

Handläggare: Barbro Trygg
Telefon: 08-508 05 413

Dnr 006-059-2009
Sammanträde 24 mars 2009

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Bo bra hela livet - Betänkande av utredningen Äldreboendedelegationen (SOU2008:113)

Remiss från Kommunstyrelsen (dnr 327-167/2009)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från Kommunstyrelsen.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Annica Dominus
avdelningschef

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 24 maj 2006 att tillkalla en delegation för utveckling av bostäder och boende för äldre. Slutbetänkandet "Bo bra hela livet" (SOU 2008:113) överlämnades till statsrådet Maria Larsson i december 2008. Delegationen lägger fram förslag och överväganden till nya begrepp för boende för äldre samt gör konsekvensanalyser och redovisar genomförandeaspekter. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har fått betänkandet "Bo bra hela livet" på remiss från Äldreroteln.

Förvaltningen instämmer i delegationens förslag att benämningen av äldreboenden behöver förtydligas. Förslagen om tre begrepp, seniorboende, trygghetsboende samt vård- och omsorgsboende är bra. Förvaltningen saknar dock att begreppet servicehus och innehållet i vården och omsorgen inte kommenteras. Förvaltningen anser att det behövs ett beslut från biståndshandläggare för att säkerställa att en utförarenhet har ansvar för att svara på larm vid trygghetsboende. För vård- och omsorgsboende är det viktigt att ha kvar vilken inriktning boendet har eftersom personalens kunskap och innehållet i vården och omsorgen är olika för de olika inriktningarna.

Bilagor: 1. Bo bra hela livet – sammanfattning av slutbetänkande av Äldredelegationen (SOU 2008:113)

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för äldreomsorg.

Ärendet har behandlats i samverkansgrupp den 12 mars 2009.

Ärendet har behandlats i lokala pensionärsrådet/handikapprådet den 16 mars 2009.

Sammanfattning av remissförslaget

Regeringen beslutade den 24 maj 2006 att tillkalla en delegation för utveckling av bostäder och boende för äldre. Barbro Westerholm utsågs att leda delegationens arbete. Delegationen har tidigare lämnat ett delbetänkande, "Bo för att leva Seniorbostäder och trygghetsbostäder" (SOU 2008:103) i december 2007 samt en rapport "Investeringsstöd till äldreboendestäder" i januari 2008. Slutbetänkandet "Bo bra hela livet" (SOU 2008:113) överlämnades till statsrådet Maria Larsson i december 2008.

Utredningsuppdraget har varit att följa och analysera behoven av utvecklingen av boende för äldre. Delegationen lämnar förslag till åtgärder som kan stimulera utvecklingen av bostäder och boendemiljöer anpassade till äldres behov både inom den ordinarie bostadsmarknaden och inom särskilda boendeformer.

Delegationen lägger fram förslag och överväganden till nya begrepp för boende för äldre samt gör konsekvensanalyser och redovisar genomförandeaspekter.

Äldreboendedelegationen föreslår

- att de termer och begrepp som i dag används för olika slag av bostäder avsedda för äldre ersätts av seniorbostäder, trygghetsbostäder och vård- och omsorgsboende
- att begreppet korttidsvård används istället för korttidsboende
- att kommunerna genom en särskild lag får befogenhet att, utan föregående behovsprövning enligt socialtjänstlagen, tillhandahålla trygghetsbostäder för äldre
- att målgruppen för trygghetsbostäder ska vara äldre människor som känner sig oroliga, otrygga och/eller socialt isolerade i sitt ordinära boende
- att de som bor i trygghetsbostäder ska ha tillgång till gemensamhetslokal, personal som en gemensam resurs och trygghetslarm. Det ska finnas möjlighet till gemensamma måltider
- att kommunen själv bestämmer om och i så fall vilka kriterier som ska gälla för att den enskilde ska få tillgång till en trygghetsbostad och hur dessa ska förmedlas. Hög ålder kan beaktas
- att statligt bidrag lämnas för åtgärder som ökar tillgängligheten i befintliga bostäder och i gemensamhetsutrymmen för personer med funktionsnedsättningar
- att tillgänglighetsbidraget kopplas till att kommunens bostadsbestånd inventeras. Av inventeringen ska framgå vilka områden som prioriteras för tillgänglighetsskapande åtgärder

- att statligt bidrag lämnas till personal som ska arbeta för att främja gemensamma aktiviteter och kontakter mellan hyresgästerna i trygghetsbostäder
- att gällande investeringsstöd för särskilda boendeformer även ska omfatta trygghetsbostäder och att den ekonomiska ramen för investeringsstöd i samband därmed utökas
- att särskilda bostäder för service och omvårdnad enligt socialtjänstlagen klassificeras som vårdbyggnader i fastighetstaxeringslagen.

Delegationen bedömer också att följande åtgärder skulle ha positiva effekter på utvecklingen av äldres bostäder och boendemiljö;

- att åtgärder vidtas som säkerställer att tillgänglighetskraven i bygglagstiftningen efterlevs. Detta är, menar delegationen, mycket angeläget. Byggprocessutredningen har lämnat förslag som ska främja efterlevnaden av bygglagstiftningens krav på tillgänglighet
- att stimulera forskning och utvecklingsarbete som ökar kunskapen om särskilda boenden/vård- och omsorgsboenden, inklusive korttidsvård, nya boendeformer anpassade till äldre
- att mer kunskap behövs om hur det särskilda boendets/vård- och omsorgsboendets utformning och miljö samspelar med god omvårdnad och en meningsfull tillvaro
- att höjd nivå enligt svensk standard för byggutformning används vid nybyggnation av trygghetsbostäder och särskilda boendeformer/vård- och omsorgsboende
- att samverkan mellan kommuner, landsting/motsvarande och bostadsföretag, intensifieras så att teknikstöd i bostäder anpassade för äldre kan introduceras på ett kostnadseffektivt sätt
- att höjt bostadstillägg för pensionärer och särskilt bostadstillägg för pensionärer skulle stimulera efterfrågan på senior- och trygghetsbostäder samt
- att villkoren för att ha djur inom vården och omsorgen utreds lokalt och inte regleras i lag

Skilnaderna mellan seniorbostäder och trygghetsbostäder

Seniorbostäder	Trygghetsbostäder
Lagen (2000:1383) om kommunens ansvar för bostadsförsörjning.	Lag (2009-) om kommunal befogenhet att tillhandahålla trygghetsbostäder till äldre.
Målgrupp: personer i vissa åldrar, oftast 55+ eller 65+.	Målgrupp: oroliga, sköra och/eller socialt isolerade äldre. Ingen övre åldersgräns.
Kommunen avses inte styra vilka personer som tilldelas/köper dessa bostäder.	Kommunen kan styra utbudet mot målgruppen genom förmedlingstjänst och kriterier för inflyttning. Hög ålder kan beaktas.
Samma krav på tillgänglighet som på annan bostadsproduktion. Högre kan förekomma beroende på ambitionsnivå.	Hög tillgänglighetsnivå vid nyproduktion. Trygghetslarm för alla boende utan behovsbedömning.

<i>Seniorbostäder</i>	<i>Trygghetsbostäder</i>
Inga krav på gemensamhetslokaler, men det är vanligt att sådana finns.	Krav på gemensamhetslokal. Ska finnas möjlighet till gemensamma måltider.
Inga krav på personalinsats gemensam för alla boende, men det kan förekomma. Slås ut på hyran/avgiften	Krav på personalinsats gemensam för alla boende. Kommunen subventionerar denna personalinsats. Stimulansbidrag från staten i fem år.

Förvaltningens synpunkter

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har, för Stockholms kommuns räkning, tillsammans med Norrmalms och Farstas stadsdelsnämnder, Äldrenämnden, SLK och Micasa fått slutbetänkande ”Bo bra hela livet” (SOU 2008:113) betänkande av utredningen Äldreboendedelegationen (S2006:03) på remiss från Äldreroteln. Yttrandet ska ha inkommit till KF/KS kansli senast den 3 april 2009.

Förvaltningen har med intresse tagit del av Äldredelegationens slutbetänkande och instämmer i större delen av delegationens förslag. Förvaltningen har några synpunkter vilka redovisas nedan.

Förvaltningen instämmer i delegationens synpunkter att åtgärder som ökar tillgängligheten i befintliga bostäder och i gemensamhetsutrymmen för personer med funktionsnedsättningar är av stor vikt så att den äldre har förutsättningar att bo kvar i ordinärt boende.

Förvaltningen instämmer i delegationens förslag att benämningen av äldreboenden behöver förtydligas. Förslagen om tre begrepp, seniorboende, trygghetsboende samt vård- och omsorgsboende är bra. Förvaltningen saknar dock att begreppet servicehus inte kommenteras. För närvarande ingår servicehus, i Stockholm, i begreppet vård- och omsorgsboende. Hur kommer det att bli när begreppet trygghetsboende införs? Risker är uppenbara att det blir svårt att skilja trygghetsboende från servicehusboende. En fördel är om det som benämns vård- och omsorgsboende har full kostförsörjning. De som idag bor på servicehus har själva ansvar för sin kostförsörjning vilket ibland kan leda till undernäring. Förvaltningen föreslår att begreppet servicehus tas bort.

Delegationen föreslår att den som bor i trygghetsboende ska ha trygghetslarm utan behovsbedömning. Förvaltningen anser att det behövs ett beslut från biståndshandläggare för att säkerställa att en utförarenhet har ansvar för att svara på larmet. Den som bor på trygghetsboende har samma rätt att välja utförare som den som har hemtjänstinsatser i ordinärt boende.

I uppdraget har inte ingått att se till innehållet i vården och omsorgen när äldre människor inte klarar sitt eget dagliga liv utan behöver hjälp från utomstående. Förvaltningen anser att detta borde ha redovisats för det ordinära boendet såväl som för vård- och omsorgsboende likaväl som det har redovisats för trygghetsboende.

För vård- och omsorgsboende är det viktigt att ha kvar vilken inriktning boendet har om det riktar sig till personer med demenssjukdom eller personer med somatisk sjukdom eftersom personalens kunskap och innehållet i vården och omsorgen är olika för de olika inriktningarna.
